

14. Сирота І. М. *Право соціального забезпечення в Україні : курс лекц.* / І. М. Сирота. – Київ : Юрінком Інтер, 1998. – 288 с.
15. Спікер П. *Соціальна політика* / П. Спікер. – Київ, 2000. – 400 с.
16. Холостова Е. І. *Социальная политика* / Е. І. Холостова. – Москва, 2001. – 84 с.
17. Юрій С. І. *Соціальне страхування : підр.* / С. І. Юрій, М. П. Шаварина, Н. В. Шаманська. – Київ : Кондор, 2004. – 464 с.

УДК 94(477.8)(092),18/19”

В. Мельник

к. і. н.

доцент кафедри

Львівського університету бізнесу та права

ЮРИДИЧНА ПРАКТИКА ТЕОФІЛА ОКУНЕВСЬКОГО

На основі широкої джерельної бази у статті розглядається юридична діяльність Теофіла Окуневського, його участь у визначних судових процесах в кінці ХІХ – на початку ХХст.

Ключові слова: *Т. Окуневський, адвокатура, правові погляди.*

На основе широкої источникової бази в статті рассматривается юридическая деятельность Теофила Окуневского, его участие в выдающихся судебных процессах в конце ХІХ – начале ХХ в.

Ключевые слова: *Т. Окуневская, адвокатура, правовые взгляды.*

Okunevsky Theophil and his law practice. Based on a broad source base in the article the legal activities Okunevskoho St. Theophilos, his participation in outstanding litigation in the late ХІХ – early ХХ century.

Key words: *T. Okunevsky, advocacy, legal views.*

Постановка проблеми. Серед яскравих представників народу є ті, про кого народ мусить пам'ятати, якщо хоче бути народом, є ті, в кого наступні покоління можуть вчитися. В їх житті і діяльності, творчій спадщині можна знаходити відповіді на ті проблеми, котрі хвилюють спільноту сьогодні, без огляду на те, коли жили ці люди. Теофіл Окуневський належить до саме таких особистостей. Його не тільки треба пам'ятати. В нього можна вчитися. Звісно, що сказане жодною мірою не означає, що в його виступах знайдемо готову відповідь на проблеми сучасності. Проте пошук відповіді на ці проблеми потребує чіткого розуміння напрямку, в якому слід такі відповіді шукати. Спроба бути оригінальним, йти туди, куди ніхто в світі ще не ходив, будувати „безкласове суспільство в окремо взятій країні”, коштувала нашому народові аж надто дорого.

Окуневський Теофіл із священничого роду, який був шанований за сподвижницьку громадсько-просвітню діяльність. Після закінчення Коломийської гімназії (1880) навчався у Віденському університеті, де брав активну участь у роботі студентського товариства „Січ”. Після закінчення університету у 1884 р. приїжджає до Станіслава і стає на роботу до адвокатської канцелярії д-ра Квятковського. Адвокатська практика у Станіславі тривала до 1889 р. Упродовж цього часу Т. Окуневський активно включається в національно-культурне життя міста. Він був членом місцевої „Просвіти”, де серед інших членів філії виділявся своїми здібностями, меткістю, тактом, характерністю, як „невтомний на полі відчитів у Станіславі та рефератів по селах”. У 1889 р. разом з Ю. Романчиком від Народної Ради виступав на вічу в Коломії. З цього часу Т. Окуневський часто приїжджає на Коломийщину, хоча вже з 1890 р. працює адвокатом в Городенці. Він виступає на вічах, створює хати-читальні в селах Городенківщини й Коломийщини, виступає захисником селян у судових процесах. За таку його активну громадсько-культурну і правозахисну діяльність, коломиїани у 1891 р. обирають його послом до Галицького Сейму, а городенківці у 1897 р. – до парламенту. Т. Окуневський активно вступає у політичний вир. Як народний посол він завжди передусім захищає інтереси селян, виступає за чесні вибори, будівництво доріг, відкриття українських шкіл та гімназій. Під час канікул між засіданнями Окуневський спішить з Відня чи Львова до рідного краю – Покуття. Там він зустрічається з виборцями, де розповідає їм про політичну ситуацію в державі та краю. Активно обговорює та вивчає він і проблеми селян, завжди допомагає кожному порадою чи добрим словом. У 1894 р. Т. Окуневський за образу намісника Галичини Бадені був притягнений до суду, але оправданий за недостатністю доказів. Відзначився він і як депутат Галицького Сейму своєю славнозвісною дуеллю. Окуневський за образу власної гідності викликав на дуель польського графа Розвадовського і відрубав йому шаблею вуха, після чого той втік з поля бою.

У самій Городенці та повіті, де провадив свою адвокатську практику аж до 1937 р., Т. Окуневський зробив чимало для пробудження національної свідомості українців та організації культурно-освітнього життя. Упродовж більш як 40 років він був головою місцевої „Просвіти”, допомагав власними коштами у

будівництві приміщення для „Народного Дому”, спричинився до створення таких товариств, як „Міщанська Родина”, „Бесіда”, „Товариство Кредитове”, „Повітовий Союз Кооператив”, книгарні, хору „Боян”, а в 1909 р. – української гімназії „Рідної Школи” ім. Т. Шевченка. Всі ці товариства, окрім школи, яка мала окреме приміщення, збудоване народним коштом, діяли при „Народному Домі”, який був центром громадського та культурного життя не тільки Городенки, але й усього повіту. У 1907 р. населення Городенківщини вдруге довірило Т. Окуневському відстоювати їх інтереси в австрійському парламенті. Тут він активно відстоює створення умов для самостійного розвитку галицького українства, виступає за ліквідацію міністерства для Галичини та критично характеризує роль міністрів для краю які на кожному кроці намагалися гальмувати розвиток українського народу. Не менш важливим питанням цього скликання було і питання української мови, як в діловодстві, так і в навчанні, Т. Окуневський виступає з численними доповідями для піднесення рівня рідної мови. Депутатські виступи добре характеризують правові погляди Т. Окуневського, і його громадянську поставу. Ідучи на серйозний конфлікт, „приносьши себе в жертву”, він ставить перед собою чітку мету, а саме підняти рівень національної гідності, національної свідомості, національної консолідації найширших верств українського населення, продемонструвавши, що немає таких практичних, утилітарних питань, заради яких можна жертвувати гідністю та самоповагою народу. Він вважав, що тільки власною зорганізованістю і солідарністю український народ може домогтися поваги до себе і врахування своїх інтересів. Т. Окуневський наочно продемонстрував, що при всій недосконалості судової системи, вона давала можливість протистояти адміністративному свавілля, захищати свої права та інтереси. Т. Окуневський боровся з адміністраційними зловживаннями, викривав їх із сеймової, і з парламентської трибун.

Як адвокат Т. Окуневський брав участь у таких гучних політичних процесах, як справа М. Січинського та процес українських студентів – Ярослава Весоловського і його товаришів, проти польського письменника Генрика Сенкевича за зневагу честі українського народу. Обидва процеси Т. Окуневський виграв.

Державно-правовий розвиток Австрійської монархії в другій половині XIX – на початку XX ст. набув нового характеру. Основою цього розвитку був парламентаризм, крайова автономія, виборче право. В Галичині, загалом на українських землях, що входили до складу Австро-Угорщини, формується, хоч і дуже повільно, громадянське суспільство. З'являються політичні організації, відбувається виборча боротьба, формується корпус українських парламентаріїв, свідомих ролі, значення та можливостей парламентської діяльності. Теофіл Окуневський будучи фаховим правником, адвокатом усвідомлював першочергове значення закону для покращення економічного, соціального, культурного становища найширших верств народу [2, 116].

Аналіз досліджень даної проблеми. Зацікавленість юридичною діяльністю Т. Окуневського відображена у працях українських громадсько-політичних діячів та істориків на межі XIX–XX ст. Левицького К. [6], Яшана В. [10, 11, 12] та ін. За роки незалежності України опубліковано низку праць вітчизняних правознавців та істориків, щодо окремих аспектів юридичної діяльності адвокатів в кін. XIX – на поч. XX ст. У цьому контексті значний інтерес становлять праці Андрухів І. [2], Андрусяка Т. [3], Барана С. [4] та ін.

Джерельну базу дослідження складають неопубліковані матеріали Центрального державного історичного архіву України у Львові, зокрема фонди політичного товариства “Руська Рада”, Наукового товариства ім. Т.Шевченка. Значний комплекс джерел почерпнуто з періодики – зокрема газети „Діло”.

Мета статті є вивчення юридичної та правової діяльності, відомого українського громадського і політичного діяча, Теофіла Окуневського.

Виклад основного матеріалу. Будучи водночас, і депутатом, і адвокатом, і організатором українського національного життя на Городенківщині та й врешті всієї Галичини, він розумів що будь-який, навіть найкращий закон нічого не вартує для пересічного громадянина, якщо той не знає його, не вмє використовувати, а, в разі потреби, боротися за право, надане цим законом. Тому осмислення шляхів поширення правових знань серед найширших верств народу, формування у пересічного громадянина вміння користуватися цими знаннями, також складає значну частину його правових поглядів.

Після завершення стажування в суді, що було необхідною умовою подальшої суддівської або адвокатської роботи Т. Окуневський повертається до Галичини. Не знайшовши праці у Львові він, приїжджає до Станіслава.

У своїх спогадах Т. Окуневський писав: „Прибув я до Станіслава в 1884 р. навесні, маючи тоді 25 років, і вступив тут до адвокатської канцелярії д-ра Квятковського на місце Мілетона Бучинського, котрий власне в той час відкривав власну канцелярію” [8, 103]. Крім безпосередньої адвокатської роботи, він цікавиться розвитком української правової думки. Коли з'явилася брошура К. Левицького „Про закон про товариства і право зборів” (Львів, 1884), Т. Окуневський пише на неї рецензію [8, 104]. Але особливо активно він займається організаційною та просвітницькою роботою.

На той період (1882-1883) припадає початок його політичної діяльності. У 1883 р. Т. Окуневський побував у Російській імперії, відвідав Київ, інші українські міста, мав зустрічі з лідерами українського національного життя. Тоді ж він починає тісніші контактувати з М. Драгомановим. Їх листування триває дванадцять років (перший лист Т. Окуневського до М. Драгоманова датований 24.10.1883 р., останній 25.02.1895 р.) до кінця життя М. Драгоманова [2, 120]. Це листування високо цінували обидва кореспонденти. Безперечно, що М. Драгоманов вплинув на формування політичного світогляду Т. Окуневського, формування його правових поглядів. Це обумовлено, насамперед, слабкістю українського політичного руху на той час в Галичині. Т. Окуневський писав у листі до М. Драгоманова: „Ми пам'ятаємо тут ваше ім'я і згадуємо його частіше, ніж Вам може на думку приходити. Плутанина думок, а ще

важніше брак чоловіка, котрий би в нашій темряві хоч трохи ясніше прозрів і могучим словом нас усіх хоч на крок даліше провів – от що заєдно звертає нашу увагу поза границі нашого краю тай частенько заставляє про Вас думати” [9, 19]. Він сприйняв низку ідей М. Драгоманова, втілював їх у життя.

В листі до М. Драгоманова від 20.04.1886 він, поряд з іншим, зазначає: „їздимо уже від року по заснованих нами селянських читальнях – до тепер заложилисьмо їх 6 і держимо популярні відчити” [9, 29-30].

Т. Окуневський формує для себе програму правової просвіти народу, яку він ретельно втілює в життя протягом всієї своєї подальшої діяльності. Знання своїх прав, вміння їх використовувати, боротися за ці права – ключова ідея цієї програми. При цьому він чітко розумів, що це не справа одного дня, тижня чи року, а довга праця на десятиліття, яка не приносила, і не могла принести миттєвих результатів, оскільки вимагала постійних, системних і систематичних зусиль не від однієї чи декількох людей, а від всього народу.

У 1887 р. Т. Окуневський виступав на вічі в Коломиї, де розказував його учасникам про політичні права, передбачені чинним законодавством, їх важливість для вирішення соціальних і економічних проблем. На думку Т. Окуневського організація і проведення віч має „дві очевидні користі”: „одно що маси народу котрі до тепер зовсім не думали, або лиш дуже трохи над своїм суспільним становищем, приходять – правда, дуже поволеньки до самосвідомости своїх життєвих інтересів, а по друге, що молодші люди – бо лиш ті переважно приготувляють свої реферати на віча – стають приглядатися і вникати глибше в пекучі треби нашого народу – значить ознайомлюються з його теперішнім положенням політичним і економічним, що при совісній роботі може видати не гірший результат” [9, 46]. Сказане про молодих людей повною мірою стосувалося і самого Т. Окуневського. Йому це теж давало можливість краще зрозуміти реальні потреби народу, які не завжди співпадали з його уявленнями. З цього приводу він писав: „По моїм рефераті мав я нагоду зробити трохи прикрий досвід. Селяни розвідалися під час бесіди, що я юрист і кавалок адвоката і ну ж, коли я скінчив, гурмою обступили мене: той з якоюсь скаргою – щоб йому зробити оборону, той з якимось рекурсом, той з вироком проганим уже у всіх 3 інстанціях – кінець кінцем я пересвідчився, що найменше (перекреслено половина) третина цих людей, що прийшли на віче, прийшли просто тому, бо надіялися, що тут дадуть раду його проганому рекурсови або такому другому” [9, 47-48].

Активна громадська діяльність, вміння переконливо і доступно пояснювати складні правові та політичні питання сприяли поширенню авторитету молодого адвоката.

„В квітні 1890 р. я осів у Городенці зробивши там канцелярію адвокатську. Думав я зразу не довго бути в Городенці, а ознакомитися лише з провінціальною адвокатською практикою, а потім йти до більшого міста, але городенківський чорнозем має велику силу і забрав мою енергію і працю” [1, 126].

Цікавим є факт, що в 1894 р. українські адвокати Галичини спробували скликати перший з’їзд правників і утворити свою організацію, яка допомагала б вирішувати нагальні проблеми адвокатів [3, 56]. Однак ця ідея не була втілена у життя.

Попри зайнятість політичними справами Т. Окуневський на Галицьким і Віденським теренах розвинув широку правову діяльність. В 1907 р. заступав перед віденським трибуналом українських студентів з нагоди їх голодування – Ярослава Весоловського і товаришів – проти польського письменника Генріка Сенкевича за зневагу українських студентів [12, 580]. Сенкевич програв справу. Віденський трибунал засудив Сенкевича на 30 днів арешту та 300 корон штрафу. Польський письменник визнав, що „його впровадили в блуд львівські патріоти” [6, 492]. Цей процес мав значний вплив на розвиток національного руху в Галичині. „Процес карний, який опісля, з початком вересня 1907 р. відбувся перед делегованим віденським трибуналом, хоча скінчився засудом кількох наших студентів, то все ж таки відкрив перед світом темні сторони польського правління в Галичині” [5] Так, згадує дописувач судовий процес, що набрав розголосу на всю Східну Європу.

Друга відома судова справа Т. Окуневського стосувалася захисту Мирослава Січинського. М. Січинський, студент Львівського університету на знак помсти за кривди місцевої польської адміністрації українському населенню краю та фальсифікацію нею виборів до австрійського парламенту 12 квітня 1908 р [10] вбив графа Андрія Потоцького. Граф А. Потоцький заповзязвся знищити „Січі” цілковито. По багатьох селах і містах Галичини січовиків тягали по судах, накладали нечувано високі кари за носіння лент, топірців, влаштування танців. 17-ти особова депутація до Відня у справі переслідування „Січей” ніякої користі не дала, бо намісник був всевладним паном у краю.

Переслідування „Січей” – це тільки крапля в морі утисків і злочинів, що скоїв у боротьбі з українським населенням А. Потоцький [11, 31-32].

Дня 30 червня 1908 р. розпочалась перед львівським судом присяжних: карна справа проти М. Січинського за вбивство графа А. Потоцького. Січинський був заарештований, суд розпочався 30 червня. До числа присяжних увійшло 12 поляків. Т. Окуневський разом з д-ром Костем Левицьким, д-ром Сидором Голубовичем, д-ром Володимиром Загайкевичем і д-ром Володимиром Старосольським захищав його у Львові. Увечері того ж дня присяжні одностайно засудили вбивцю до смертної кари через повішення. Згодом за численними поданнями адвокатів вирок скасовано: засудженого мали оглянути психіатри. 15 квітня 1909 р. відбувся другий суд. Т. Окуневський разом з д-ром Ришардом Пресбургером продовжив захист у Відні [6, 492]. Присяжні знову вимагали повішення. Ще через три місяці завдяки сильному захисту та розголосу, якого набула справа, цар змінив смертну кару 20-річним ув’язненням.

На початку 1919 р. Т. Окуневський перейшов працювати до Станіславова як радник Апеляційного Суду [12, 581]. В цій праці знайшов рівновагу правди і справедливості Божої, чого не міг знайти в адміністрації і політиці.

Разом з д-ром Окуневським адвокатську канцелярію вів і його зять д-р Остап Дашинич Кульчицький.

В адвокатських канцеляріях працювали як конціпенти, тобто відбували законом вимагану адвокатську практику, такі українці: у д-ра Окуневського – д-р Карпак, д-р Стецяк, д-р Чировський, д-р Михайлівський, д-р Гриньовський, д-р Новицький [14, 94]. Не маючи змоги стаціонарно продовжувати освіту в університеті, на службу в адвокатську канцелярію Теофіла Окуневського в Городенці влаштувався Лев Бачинський, як студент-заочник юридичного факультету в Чернівцях.

У 1930 р. Голова Народного Дому в Городенці д-р Т. Окуневський подав до Повітового суду в Городенці внесок про забезпечення доказів для встановлення висоти шкоди і викриття причин знищення під час сумнозвісної пацифікації. Але начальник суду Видра вже 11 жовтня 1930 р., внесок відкинув, бо твердив, що „скарга має позначки політичної демонстрації проти адміністраційної влади, яка виконує доходження з метою викрити винних в актах саботажів, що прибрали форму палення майна інших осіб у Східній Малопольщі, як також у повіті Городенка. Отже та адміністраційна влада наказала в дні 6 жовтня 1930 р. між іншим ревізію льокалів Народного Дому в Городенці, як одного із запідозрених. Цю ревізію перевели органи державної поліції і цей факт є добре знаний управі „Народного Дому“. Тому внесок як незгідний з правдою, відкинено, – закінчив Видра [13, 225].

На цю відмовну ухвалу городенківського суду подав д-р Окуневський апеляцію до Окружного Суду в Коломиї і в ній зіслався на припис польської конституції, що ніякий закон не може позбавити громадянина Речі Посполитої Польської права „доходити матеріальної втрати в суді” [13, 225]. Проте, Окружний Суд обширно і добре обгрунтовані апеляції не прийняв і своєю постановою від 5 листопада 1930 р. апеляцію відкинув, а ухвалу повітового суду затвердив.

Правові погляди Т. Окуневського однаковою мірою виявляються і в його державно-політичній діяльності як депутата галицького крайового сейму, депутата австрійського парламенту, так і в його практичній адвокатській діяльності. У некролозі опублікованому в українському фаховому журналі „Життя і право” С. Баран писав: „Як адвокат був Покійний непересічної дати. Цікавився розвитком права і студіював його, не виключаючи і теперішнього польського права. До прийнятих справ приготовлявся і вів їх совісно, а його адвокатська канцелярія була дійсно скарбницею правової оборони і допомоги, з якої щедро користало наше населення” [4,4].

Т. Окуневський підтримував і активну партійну діяльність. Так, у 1890 р. була утворена Українська радикальна партія (УРП). Серед її засновників були І. Франко, М. Павлик, Є. Левицький, В. Охримович, Т. Окуневський, О. Терлецький, Р. Яросевич та інші. УРП проголосила парламентаризм одним з найважливіших принципів своєї діяльності і вважала, що соціальною базою радикального руху, виходячи з аграрного характеру краю, має бути селянство. Проте, варто відзначити, що Т. Окуневський не завжди у своїй депутатській роботі притримувався засад цієї політичної сили, за що його неодноразово виключали з її лав. Т. Окуневському не рідко закидали приналежність до соціалістів, а не до радикалів. Продовжуючи свою посольську діяльність він в більшості виступав, як позапартійний український посол, для якого важливими були тільки інтереси рідного народу, а не політичні амбіції.

Висновки. Аналіз юридичної діяльності Т. Окуневського дає підстави зробити висновки про їх базові засади. Вони полягають у тому, що основний шлях вирішення соціальних, економічних, освітніх та інших проблем народу полягає у використанні можливостей, передбачених чинним законодавством, та змінах законодавства в потрібному напрямку; для боротьби за забезпечення прав і можливостей передбачених законодавством необхідне поєднання всіх правових механізмів їх забезпечення і захисту, як от, парламентський контроль, ефективна судова влада забезпечувана судом присяжних, високий рівень суспільної солідарності та організованості; заради жодних економічних, соціальних чи інших інтересів не слід поступатися принципами національної самоповаги і національної єдності.

Оскільки Т. Окуневський в часи Австро-Угорщини приділяв основну увагу політиці, то його практична діяльність, як правника була не вельми обширною. Однак, саме політична складова зайняла у законодавчій сфері багато часу, а як правник він реалізовував свої знання в законотворчості, на провінційному рівні та загальнодержавному рівнях.

Список використаної літератури

1. ЦДАЛ. – Ф.328. – оп.1. – спр.103. – С. 126.
2. Андрусак Т. Правові погляди Теофіла Окуневського// *Визначні постаті України: Андрій Чайковський, Теофіл Окуневський. Львів, Афіша, 2010. С.116.*
3. Андрухів І. *Українські правники у національному відродженні Галичини: 1848-1839 рр. Івано-Франківськ, 1996. С.56.*
4. Баран С. Д-р Теофіл Окуневський / Степан Баран // *Життя і право. Вісник теорії і практики. – Львів, 1937. Ч.3 (42). – С. 4.*
5. *Дописи//Діло 1907 20 жовтня*

6. Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців. 1848-1914. – Львів: З друкарні о.Василяян, 1926. С. 492.
7. Мельник В. Діяльність Теофіла та Ярослава Окуневських у віденській «Січі» // Схід, № 9 (100), грудень 2009, с. 50-54.
8. Окуневський Т. Станиславів у 1880-их роках / Теофіл Окуневський / Альманах Станиславівської землі. Наукове Товариство ім. Шевченка. Український Архів. Т. XXVIII. – Нью-Йорк; Торонто; Мюнхен, 1975. – С.103.
9. Переписка Михайла Драгоманова з д-ром Теофілом Окуневським (1883, 1885-1891, 1893-1895) / Драгоманов М., Окуневський Т.; Зладив М.Павлик. – Львів : З «Народової Друк.» Манецьких, 1905. – С.47-48.
10. Про суд над нашим студентством//Діло 1907 14 вересня
11. Якимович Б. „Гей, „Січ” іде, красен мак цвіте...”. Львів, 2000. С.31-32.
12. Яшан В. Д-р Теофіл Окуневський/ Городеничина. Історико-мемуарний збірник. – Нью-Йорк – Торонто – Вінніпег. 1978. С.580
13. Яшан В. Паціфікація в Городенці і Городенківському повіті / Городеничина. Історико-мемуарний збірник. – Нью-Йорк – Торонто – Вінніпег. 1978. С.225
14. Яшан В. Судівництво та адвокатура й адміністрація / Городеничина. Історико-мемуарний збірник. – Нью-Йорк – Торонто – Вінніпег. 1978. С.94

УДК 65.012.8

В.П. Захаров

Львівський державний університет внутрішніх справ

О.І. Зачек

Львівський державний університет внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ БІОМЕТРИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМАХ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

В статті розглянуті сучасні тенденції використання біометричних технологій в системах захисту інформації та даються пропозиції щодо їх використання в правоохоронних органах України.

Ключові слова: *біометрія, методи біометричної автентифікації, дактилоскопія, автоматизовані дактилоскопічні ідентифікаційні системи, системи контролю та управління доступом.*

В статье рассмотрены современные тенденции использования биометрических технологий в системах защиты информации и даются предложения по их использованию в правоохранительных органах Украины.

Ключевые слова: *биометрия, методы биометрической аутентификации, дактилоскопия, автоматизированные дактилоскопические идентификационные системы, системы контроля и управления доступом.*

We considered the modern trend of using biometric technologies in the systems of information protection and given suggestions for their use in law enforcement bodies of the Ukraine.

Key words: *biometrics, biometric methods of authentication, fingerprinting, automatic fingerprint identification systems, access control.*

Постановка проблеми. Такі виклики сьогодення, як кібертероризм та кіберзлочинність, спричиняють необхідність подальшого розвитку систем захисту інформації у всіх галузях суспільної практики і, зокрема, в діяльності правоохоронних органів. Одним з перспективних напрямів розвитку систем захисту інформації є використання біометричних технологій.

До 11 вересня 2001 року біометричні системи доступу використовувалися в основному тільки для захисту військових секретів та найважливішої комерційної інформації [1]. Але після теракту в Нью-Йорку ситуація різко змінилася. Так наприклад, серед громадян США всього 10 % підтримувало ідею біометричної паспортизації до 11 вересня 2001 року і вже понад 75 % – після теракту, коли відстеження потенційно небезпечних особистостей стало першорядним завданням [2]. На даний час попит на системи, які використовують біометричні технології, значно зріс, зросла кількість галузей їх використання та вдосконалилися технології. Відбулося зниження вартості елементів таких систем, що позитивно впливає на зростання розвитку. Наприклад, до недавнього часу вартість дактилоскопічних систем становила \$ 2000-5000 США, а після створення мініатюрного мікроелектронного дактилосканера вартість біометричного захисту комп'ютерів знижена до \$ 50 – 100 США [2].

Злочинці використовують найсучасніші методи здобуття інформації, особливо їх цікавить інформація, яка використовується правоохоронними органами в процесі боротьби зі злочинністю. Тому нагальною є потреба